

■ پارلمان یونان؛ بنیانها، ساز و کارها

عالیه ارفعی

پیشینه

سابقه سنت پارلمانی و نهادهای منبعث از نمایندگی در کشور یونان به دهه دوم قرن نوزدهم و زمان جنگهای یونانیان و عثمانیها باز می‌گردد^(۱) و بازتابهای اولیه آن را می‌توان در قوانین اساسی سالهای ۱۸۶۴ و ۱۸۷۵ میلادی (۱۲۴۳ و ۱۲۵۴ شمسی) یافت. بر اساس قانون اساسی ۱۸۶۴ میلادی (۱۲۴۳ شمسی)، منشأ قدرت دولت، ملت، قلمداد شده و در اختیارات دربار، تحدیدات جدی صورت گرفت.

۱- برای آشنایی بیشتر با تعبیر شکل جامعه یونان در خلال سالهای ۷۵-۱۸۵۶ و بررسی عمیق دگرگونی روابط اجتماعی در این دوران رجوع کنید به: نیکلاج، اسوورونوس، تاریخ یونان جدید، ترجمه وحید، (مشهد: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی ۱۳۶۹)، فصل چهارم.

نهم ژوئن ۱۹۷۵ میلادی (۱۳۵۴ شمسی)، قانون اساسی جدید را تصویب کرد. از عمده مباحث طرح شده در این مجمع، تعیین حوزه اقتدار رئیس جمهور به عنوان رئیس قوه مجریه و حدود اختیارات پارلمان به ویژه در زمینه صلاحیت انضمام و رزرو انحلال پارلمان توسط رئیس جمهور بود. امری که در طی ۵۰ سال (۶۵-۱۹۱۵ میلادی) موجب بروز بحرانهای شدید سیاسی شده بود. تفریق عقیده موجود مابین اکثریت و گروه مخالف باعث شد تا قانون اساسی به اجماع توسط کلیه احزاب سیاسی وقت یونان^(۱) مورد پذیرش واقع نگردد.

تحولات بعدی

علی رغم اینکه اکثریت پارلمان به قانون اساسی رأی مثبت داده بودند ولی مخالفان، در اساس و بنیاد، دیدگاههای دیگری داشتند. با وجود این، حرکت عمده ای از جانب مخالفان صورت نگرفت و دولت به آسانی توانست در طی سالهای ۱۹۷۵ تا ۱۹۸۱، سیاستهای خود را با حمایت اکثریت اعضای پارلمان عملی سازد. اشتراک

۱- در کتاب اسویر و نو، این رقم ۶۹۲ ذکر شده است.

۲- Nouvelle Democratie /New Democracy (N.D.) یا Nea Dimokratia

۳- 5th Revisionary parliament

۴- از جمله احزاب موجود در سال ۱۹۷۵ می توان به «اتحادیه میانه‌روهای دموکراتیک»

Union du Centre Democratique (E.D.H.K.)

«جنبش سوسیالیست طرفدار هلنیسم»

Mouvement Socialiste Pannellenique (P.A.S.O.K.)

و «حزب کمونیست» (K.K.E.)

شارژ: ۲

میلادی (۱۲۵۴ شمسی) رژیم پارلمانی. یعنی رژیمی که مجلس باید به وزرای منصوب شاه رأی اعتماد می داد، جایگزین سیستم قبلی شد و بعضی از مواد قانون اساسی قبلی دچار تغییر گردید. علی رغم چنین تحولاتی، اتفاقات ابتدای قرن بیستم به ویژه تنش میان احزاب سیاسی و پادشاه، موجبات تقویت قوه مجریه را فراهم آورد. پس از سال ۱۹۱۵ میلادی (۱۲۹۴ شمسی) و به دنبال تغییرات داخلی و بین‌المللی و روی کار آمدن نظام دیکتاتوری در یونان که تا سال ۱۹۷۴ میلادی (۱۳۵۳ شمسی) پا برجا بود، قوه مقننه یونان شاهد تقلیل شأن بسیاری بود.

نظام پارلمانی کنونی

به دنبال فروپاشی رژیم دیکتاتوری یونان در سال ۱۹۷۴ (۱۳۵۳ شمسی)، حکومت «اتحاد ملی» اقدام به برگزاری همه پرسی عمومی برای انتخاب بین دو رژیم پادشاهی و جمهوری کرد که با آرای مثبت قریب به ۷۰ درصد^(۱) از مردم، رژیم جمهوری برقرار شد و در همان سال با تأیید پارلمان که اکثریت آن را حزب «دمکراسی نوین»^(۲) در اختیار داشت، مجمعی موسوم به «پنجمین مجمع بازنگری»^(۳) اقدام به تهیه پیش نویس قانون اساسی جدید نمود.

به این ترتیب با حذف نهادهای منبعث از رژیم دیکتاتوری، احیای آزادیهای اساسی و آزادی احزاب، مجمع بازنگری در

تمامی آنچه در قانون اساسی تصریح شده به عهده پارلمان است که بنا بر ضرورت و نیاز نسبت به تقنین آن اقدام می‌کند.

۱-۲: تعداد نمایندگان

بر حسب تصریح قانون اساسی^(۵) تعداد نمایندگان پارلمان توسط قانون تعیین می‌شود. با وجود این تعداد نمایندگان نمی‌تواند کمتر از ۲۰۰ و متجاوز بر ۳۰۰ تن باشد. در حال حاضر، اعضای پارلمان یونان ۳۰۰ نفر است.^(۶)

بخشی از نمایندگان پارلمان که در هر حال تعداد آنها نمی‌تواند متجاوز از یک‌سوم اعضای پارلمان باشد می‌توانند به طریق متحدالشکل دیگری به تناسب مجموع قدرت و توان حزبی انتخاب شوند. در حال حاضر ۱۲ عضو به این صورت انتخاب شده‌اند.^(۷)

۱-۳: شرایط انتخاب شوندهگان

طبق مواد ۵۶ و ۵۷ قانون اساسی^(۸)

دیدگاه‌های پارلمان و رئیس دولت در طی سالیهای ذکر شده کاملاً واضح و مشهود بود. در سال ۱۹۸۱ تغییرات سیاسی عمده‌ای در یونان صورت گرفت و آن تقریباً عمده عقاید اکثریت پارلمان با دیدگاه‌های سیاسی رئیس جمهور بود. حاصل این تغییر منجر به بازنگری قانون اساسی در سال ۸۶-۱۹۸۵ شد که یکی از وجوه مشخصه آن تقویت قوه مقننه در مقابل نهاد ریاست جمهوری (قوه اجرایی) است.

در بند ۱ ماده یک قانون اساسی ۸۶-۱۹۸۵ یونان،^(۱) شکل حکومت، جمهوری پارلمانی ذکر شده است و بخش سوم قانون اساسی به تبیین صریح جایگاه قوه مقننه و امور مرتبط به آن می‌پردازد که در زیر به بعضی از نکات مهم آن اشاره می‌شود:

۱ - چگونگی انتخاب اعضای قوه

مقننه

قانون اساسی یونان در مواد ۵۱ تا ۵۸ خود چگونگی انتخاب اعضای قوه مقننه^(۲) را مورد بررسی قرار می‌دهد.^(۳)

۱-۱: شیوه انتخاب

بر اساس ماده ۵۲، شیوه انتخاب اعضای پارلمان آرای مستقیم و مخفی است. انتخابات عمومی و به صورت هم‌زمان در تمام کشور^(۴) و انتخابات هر دوره بنا به فرمان رئیس جمهور و تأیید اعضای دولت ۳۰ روز قبل از انقضای دوره قانونگذاری قبلی صورت می‌گیرد. قانونگذاری درباره

1- Constitution of Greece,(Athens: House of Parliament,1986), Section I, Article 1 , Paragraph 1.P.7.
2- Ibid. Section III,Articles 51-58, PP.39-43
۳- این قسمت از قانون اساسی یونان تفاوتی با قانون اساسی ۱۹۷۵ ندارد.
۴- در قانون اساسی یونان قاعده‌ای جهت تقسیم‌بندی نواحی انتخاباتی مشخص نشده است.
5- OP.Cit. Section III, Article 51. Paragraph 1.
6- The Hellenic Parliament,(Athens: Department for Parliamentary Studies,1992). P.34.
۷- به این افراد اصطلاحاً «نمایندگان حومه» (Loc.Cit. Country Members) اطلاق می‌شود.
8- The Constitution of Greece, Op.Cit. Chapter 2. "Disqualifications and Incompatibilities for Members of Parliament", Articles 56 and 57, PP. 41-43

موعد زودتری توسط ریاست جمهوری درخواست شود. حداقل طول زمانی هر نشست ۵ ماه است. در شرایطی که مسأله تصویب بودجه در دستور کار پارلمان وجود دارد، نشست مزبور تا تصویب لایحه بودجه به طول خواهد انجامید.^(۴)

۲-۲: نشستهای ویژه

بنا بر تصمیم پارلمان و یا رئیس جمهور و همچنین در مواقع انتخاب رئیس جمهور و یا رأی اعتماد به اعضای کابینه، نشستهای ویژه‌ای تشکیل می‌شود.

بنا بر تصریح قانون اساسی جلسات پارلمان عمومی است مگر در مواقعی که پارلمان به اتفاق یا حداقل ۱۵ تن از اعضای پارلمان و یا کابینه، درخواست تشکیل جلسات مخفی نمایند.^(۵)

حضور وزرا و معاونان آنان در جلسات بلامانع است. به علاوه پارلمان و کمیته‌های پارلمانی نیز مجازند از وزرا و معاونان آنها بخواهند تا در جلسات مرتبط با وزارتخانه متبوع خود در مباحثات پارلمان و یا

تابعیت یونان، دارا بودن حداقل ۲۵ سال تمام، و داشتن حداقل‌های لازم ملحوظ در قانون که برای انتخاب‌کنندگان در نظر گرفته شده است از شرایط اصلی نامزدی برای نمایندگی پارلمان است. این مواد شرایط قانونی دیگری را نیز مد نظر دارد که از مهم‌ترین آنها عدم امکان اجتماع مسؤولیت قانونگذاری و اجرایی است. در صورت وجود چنین اجتماعی، فرد موظف است ۸ روز قبل از نهایی شدن انتخاب خود، تصمیم خود را اعلام نماید.^(۱) البته قانون اساسی کلیه وظایف اجرایی را مشمول این بند ندانسته است، بلکه به وظایف اجرایی از قبیل: عضویت در هیأت رئیسه سازمانهای دولتی، فرمانداری، تصدی مقام ریاست در مناصب اجرایی و به کارمندان عالی‌رتبه شرکتهای تجاری که از امتیازات ویژه برخوردارند اشاره دارد.^(۲) در بند دوم ماده ناظر بر این مسأله، استثنای ویژه‌ای برای استادان دانشگاهها در نظر گرفته شد. در بخشی از این بند آمده است: «وظایف استادانی که به عضویت پارلمان پذیرفته می‌شوند، در مدت نمایندگی آنان معلق می‌گردد، نحوه جایگزینی این استادان را قانون روشن خواهد ساخت.»^(۳)

۲ - ساختار پارلمان یونان

۲-۱: نشستهای عادی

نشستهای عادی پارلمان یونان اولین دوشنبه ماه اکتبر آغاز می‌شود، مگر اینکه

1- Ibid. Article 57, Paragraph 2, P. 42.

2- Ibid. Article 56, Paragraph 1., P.41.

3- Loc.Cit. Paragraph 2.

4- a) Ibid. Chapter Four, "Organization and Function of Parliament" Article 64, Paragraph 1.P.45.

b) Ibid. Chapter Two, "Powers and Liability from the Acts of the President." Article 40, Paragraph 1. PP. 32-33.

C) The Hellenic Parliament. Op.Cit. P.40. Passim.

5- The Constitution of Greece, Op.Cit. Chapter4, Article 66, Paragraph 1., PP. 46-47, Passim.

رئیس مجلس و معاونان وی عضو این کمیته هستند. این کمیته از کمیته‌های نسبتاً جدید تأسیس پارلمان یونان است که قدمت تأسیس آن به ۶ سال قبل یعنی سال ۱۹۸۹ میلادی (۱۳۶۸ شمسی)، باز می‌گردد. از عمده وظایف این کمیته ارائه نظر کیفی در زمینه قابلیت و صلاحیت افرادی است که توسط نهادهای حکومتی برای انتصاب در سمت ریاست شورای اداری^(۴) و مدیریت مؤسسات و تشکیلات اقتصادی معرفی می‌شوند.

* کمیته‌های ویژه: این کمیته‌ها به طور موردی و بر حسب تصمیم ریاست مجلس و با استناد به لوایح ارائه شده از جانب کابینه تشکیل می‌شود. عمر این کمیته‌ها غالباً پس از تصویب قوانین لازم در آن حوزه خاص تمام می‌شود.

* کمیته‌های مسائل ملی و یا مرتبط با منافع عمومی: این کمیته‌ها نیز بنا بر تصمیم رئیس مجلس و با استناد به طرحی که مبدأ آن کابینه یا رؤسای گروه‌های پارلمانی می‌باشند تشکیل می‌شوند و مسائل مرتبط با منافع ملی را مورد بررسی قرار می‌دهند.

* کمیته‌های امور داخلی پارلمان: این کمیته‌ها بنا بر ضرورت توسط رئیس مجلس

کمیته‌های آن حضور یابند.^(۱)

حضور وزرا و نمایندگان آنها در جلسات پارلمان و یا کمیته‌ها، تنها حضوری صوری نیست. بلکه، بنابر تصریح قانون اساسی، مجلس مکلف است در صورت درخواست آنان برای نطق در جلسات پارلمانی، پس‌دیرای شنیدن صحبت‌هایشان باشد. این امر به عنوان یکی از حقوق و مزایای وزرا محسوب می‌شود.

۲-۳: کمیته‌ها

در آیین‌نامه داخلی مجلس یونان^(۲) و همچنین در قانون اساسی آن کشور،^(۳) ایجاد کمیته‌هایی برای سهولت عملکرد قوه مقننه در نظر گرفته شده است. حسب این مواد در شروع هر دوره قانونگذاری، پارلمان نسبت به ایجاد کمیته‌هایی متشکل از اعضای خود مبادرت می‌کند. وظیفه کمیته‌ها مطالعه و بررسی لوایح و طرح‌های قانونی است که در حوزه وظایف خاص آنها می‌گنجد. تناسب حضور اعضا در کمیته‌های مختلف پارلمانی تناسبی است از تعداد نمایندگان هر حزب در پارلمان.

* کمیته‌های دائم: بر اساس نظامنامه داخلی مجلس یونان ۶ کمیته دائم وجود دارد. حوزه‌های عملکرد این کمیته‌ها مشابه وظایف وزارتخانه‌هاست.

* کمیته شرکت‌های دولتی، بانکها و سازمانهای عام‌المنفعه: این کمیته براساس نظر ریاست مجلس در هر دوره قانونگذاری تشکیل و تا آخر دوره مزبور به کار خود ادامه می‌دهد. این کمیته ۱۵ عضو دارد.

1- Loc.Cit. Paragraph 2, Passim.
2- Standing Orders of Hellenic Parliament, Revised Edition, (Athens: Directorate of Studies / Scientific Services of Hellenic Parliament, 1991), Articles 31-49 a.
3- Constitution of Greece, Op.Cit."Organization and Function of Parliament, Article 68, P.46.
4- Administrative Council.

ضروری است.^{۳۳} در ترکیب کمیته‌های تحقیق و تفحص نیز رعایت قدرت حزبی ضروری است.^{۳۴}

۳- رئیس مجلس

در ابتدای هر دوره قانونگذاری رئیس مجلس و معاونان وی از بین اعضای پارلمان انتخاب می‌شوند.^{۳۵} نحوه انتخاب رئیس مجلس از طریق آرای مخفی است و رأی اکثریت مطلق برای انتخاب رئیس مجلس ضروری است. در صورتی که هیچکدام از نامزدهای پیتنهادی نتوانند اکثریت مطلق آرا را به دست آورند، رأی گیری بین دو نامزدی که بالاترین آرا را در دوره اول کسب کرده‌اند، صورت می‌گیرد.

نقش رئیس مجلس در پارلمان بسیار زیاد است. رئیس مجلس علاوه بر هدایت امور مجلس و نظارت بر حسن اجرای نظامنامه داخلی مجلس، امور مربوط به کارمندان و نظارت بر خدمات مختلف در پارلمان را نیز عهده‌دار است.

۴- حقوق و وظایف اعضای پارلمان

۱-۴: امتیازات

مواد ۵۹ تا ۶۳ قانون اساسی یونان

تأسیس می‌شوند تا مسائل مرتبط با عملکرد داخلی پارلمان را مورد مذاکره قرار دهند. کمیته‌هایی نظیر کمیته نظامنامه داخلی مجلس، کمیته امور مالی پارلمان و کمیته کتابخانه پارلمان از این نمونه‌اند.

* کمیته‌های روابط بین‌المللی پارلمان: این کمیته‌ها دربرگیرنده کمیته‌های موردی، نمایندگان و هیأت‌هایی هستند که تشکیل آنها بر اساس قراردادهای بین‌المللی پیش‌بینی شده است. علاوه بر این موارد، رئیس پارلمان می‌تواند بنا بر صلاحدید خود و در جهت همکاریهای گسترده پارلمانی با پارلمان اروپا، سایر پارلمانهای ملی و یا سازمانهای بین‌المللی اقدام به تأسیس کمیته‌های مختلف نماید.^(۱)

* کمیته‌های تحقیق و تفحص:^(۲) تشکیل کمیته‌های تحقیق و تفحص در پارلمان یونان مقوله‌ای است که در قانون اساسی آن کشور پیش‌بینی شده است. بنابر تصریح ماده مرتبط با این مسأله، پارلمان می‌تواند بنا بر طرحی که مورد حمایت ۱/۵ اعضا قرار گرفته، مسأله تشکیل کمیته‌های تحقیق و تفحص را در دستور کار خود قرار دهد.

تشکیل کمیته‌های مزبور بسته به آرای مثبت ۲/۵ از کل اعضای پارلمان است که اصطلاحاً از آن به عنوان «قطعنامه» یاد می‌شود. چنانچه درخواست مربوط به تشکیل کمیته‌های تحقیق و تفحص در مسائل مرتبط با سیاست خارجی و دفاع ملی باشد، کسب آرای مثبت اکثریت مطلق اعضای پارلمان

1- The Hellenic Parliament, Op.Cit. P.41, Passim.

2- The Constitution of Greece, Op.Cit. Chapter Four, "Organization and Function of Parliament, Article 68, Paragraph 2, P.47.

3- Ibid. Article 68, Paragraph 2, P.48, Passim.

4- Ibid. Article 68, Paragraph 3, P.49, Passim.

5- Ibid. Article 65, Paragraph 2, P. 46.

به صراحت وظایف و حقوق نمایندگی در قوه مقننه را روشن می‌کند.^(۱) ادای قسم،^(۲) اطاعت از قانون اساسی و سایر قوانین و انجام تکالیف از جمله این وظایفند.

بر اساس همین مسوالت، هیچگونه محدودیت و فشاری نسبت به اتخاذ تصمیمی خاص بر نمایندگان پارلمان وجود ندارد.^(۳) نمایندگان را نمی‌توان به دلیل اظهار عقیده و تصمیم‌گیری و انعکاس آن به صورت رأی تحت پی‌گیری قانونی قرار داد.^(۴) پیگرد قانونی اعضای پارلمان تنها پس از سلب مصونیت از آنان که توسط پارلمان صورت می‌گیرد، ممکن است. در غیر این صورت، به جز جرایم جنایی، نمی‌توان نمایندگان را بازداشت و محبوس ساخت.^(۵)

حقوق و مزایای ماهانه اعضای پارلمان از خزانه عمومی پرداخت می‌شود که میزان آن توسط خود پارلمان تعیین می‌شود.^(۶) مسعافیت از پرداخت حقوق رفت و آمد، هزینه‌های پست و تلفن از جمله امتیازاتی است که قانون اساسی برای اعضای پارلمان در نظر گرفته است.^(۷)

۲-۴: وظایف

● **قانونگذاری:** قانونگذاری وظیفه اصلی پارلمان است که بخش مهمی از قانون اساسی به آن پرداخته است.

* منشأ طرحها و لوایح: مجلس و قوه مقننه حق تقدیم لوایح و طرحها، درخواست اضافات و اصلاحات را دارا می‌باشند.^(۸)

هر لایحه و طرح تقدیمی به پارلمان

باید همراه با گزارشی توجیهی باشد که لزوم قانونگذاری را تبیین کند.^(۹) چنانچه طرحی که منشأ آن پارلمان باشد متضمن کاهش بودجه یا افزایش هزینه دولتهای ملی و محلی بوده و یا متضمن افزایش حقوق و مقرری خاص برای افرادی به خصوص باشد، قابلیت ارائه خود را از دست خواهد داد.^(۱۰) چنین طرحهایی باید از طرف کابینه و در بسیاری از موارد تنها به وسیله وزیر دارای به انضمام گزارشی از دفتر محاسبات عمومی که میزان هزینه را مشخص می‌سازد به مجلس تقدیم شود.^(۱۱) در موارد خاصی رؤسای گروههای پارلمانی می‌توانند طرحهایی راجع به ساختار سازمانی واحدهایی که وظیفه‌دار خدمات عمومی و عام‌المنفعه هستند و یا متضمن بهبود وضعیت کلی کارمندان دولت، نیروهای نظامی و امنیتی، مستخدمین دولتهای محلی باشند، به مجلس ارائه دهند.^(۱۲) کلیه لوایحی که به نحوی به «مالیات» مرتبط باشند تنها در صورتی مورد مذاکره واقع خواهند شد که

1- Ibid. chapter Three, "Duties and Rights of Members of Parliament", Articles 59-63, PP. 43-45.

2- Ibid. Article 59, Paragraph 1, P.43.

3- Ibid. Article 60 Paragraph 1, PP. 43-44.

4- Ibid. Article 61, Paragraph 1, P.44.

5- Ibid. Article 62, PP. 44-45.

6- Ibid. Article 63, Paragraph 1, P.45

7- Loc. Cit. Paragraph 2.

8- Ibid. Chapter Five, "The Legislative Function of Parliament," Article 73, Paragraph 1, P.50, Passim.

9- The Hellenic Parliament, Op.Cit. P.44, Passim.

10- The Greek Constitution, Op.Cit. Article 73 Paragraph 2, P.50, Passim.

11- Loc.Cit.

12- Ibid. Paragraph 4, PP. 50-51, Passim.

پیشینه و کارکرد مجلس نمایندگان یونان

نظامنامه اصلاح شده سال ۱۹۸۹ میلادی (۱۳۶۸ شمسی) مجلس یونان آن را معین کرده است.

به غیر از استثناهایی که ذکر آن رفت، لوایح در مرحله بازگشت از کمیته، سه مرحله را طی می‌کنند:

در شور اول، پیشنهادها و اصلاحات به رأی گذاشته می‌شود و پس از ورود اصلاحات، متن اصلاحی منتشر و در اختیار نمایندگان قرار می‌گیرد. شور دوم، حداقل ۲۴ ساعت پس از توزیع متن اصلاحی صورت خواهد گرفت. پس از اخذ رأی نهایی و تصویب پارلمان، رئیس جمهور موظف است ظرف یک ماه مصوبه پارلمان را تأیید و منتشر سازد. رئیس جمهور مجاز است در ظرف این مهلت لایحه یا طرح مصوب را با ذکر دلایل عدم تأیید به پارلمان برگرداند. در چنین حالتی طرح یا لایحه بار دیگر مطرح و اگر توانست اکثریت مطلق آرای کلیه نمایندگان را کسب نماید، رئیس جمهور موظف به تأیید یا انتشار آن می‌باشد. نظر به اینکه وزرای مرتبط با هر طرح و لایحه در بیشتر مباحثات شرکت در تابه‌حال رئیس جمهور لایحه یا طرحی را به پارلمان بازنگردانیده است.

توسط وزیر هماهنگی و یا وزیر دارایی به مجلس تقدیم شود.^(۱)

* ارجاع به کمیته‌های دائم یا ویژه: طرحها و لوایح قانونی پس از تقدیم به مجلس به کمیته یا کمیته‌های مرتبط با مسأله اعم از دائم یا ویژه ارجاع می‌شود. کمیته موظف است طرح یا لایحه را مورد بررسی قرار داده و نظرات خود را اعم از تأیید، حک یا اصلاح، طی گزارشی مکتوب به پارلمان ارائه دهد.

* مذاکره و اخذ رأی: پس از گزارش کمیته یا کمیته‌های مربوط، لوایح سه مرحله را طی می‌کنند: تصویب کلیات، جزئیات و به عنوان یک کلیت.^(۲)

لوایحی که با قید فوریت همراه هستند تابع قاعده عمومی فوق نیستند و ممکن است لوایح پس از بحثی محدود و یا حتی بدون بحث به رأی‌گیری نهاده شوند؛ که البته شیوه یادشده به عنوان استثنایی بر قاعده محسوب شده و به ندرت مورد پذیرش قرار می‌گیرد. غالباً در لوایحی که با قید خیلی فوری همراه هستند، نخست‌وزیر یا وزیر مربوطه، رهبران احزاب حاضر در پارلمان و یک سخنگو از هر حزب به بحث می‌پردازند. زمان سخنرانی افراد فوق محدود بوده و توسط آیین‌نامه داخلی مجلس تنظیم می‌شود.^(۳)

شیوه تصویب معاهدات و کنوانسیونهای بین‌المللی که به امضای قوه مجریه رسیده نیز، تابع روند ویژه منحصر به خود است که

1- Ibid. Paragraph 5. P.51, Passim.

2- A) The Hellenic Parliament Op.Cit. P.44.

B) The constitution of Greece, Op.Cit. Chapter Five. Article 76. Paragraph 1, P.53.

3- Loc.Cit. Paragraph 4. Passim.

۵- بازنگری در قانون اساسی

به موجب ماده ۱۱۰ قانون اساسی یونان، اصولاً قانون اساسی آن کشور می‌تواند مورد بازنگری واقع شود. اما مواردی بنا بر تصریح همین ماده از بازنگری مستثنی هستند، آنها عبارتند از:

۱- جمهوریت و پارلمانی بودن شکل حکومت؛^(۱)

۲- احترام و حمایت از ارزشهای بشری به‌عنوان اولین وظیفه حکومت؛^(۲)

۳- برابری کلیه اتباع یونانی در برابر قانون؛^(۳)

۴- شرط تابعیت یونان برای استخدام در دولت؛^(۴)

۵- حق برابری افراد برای شرکت در زندگانی سیاسی، اجتماعی و اقتصادی یونان.^(۵)

۶- حق داشتن آزادیهای فردی و عدم امکان تعقیب، دستگیری و مجازات افراد مگر به حکم قانون؛^(۶)

۷- جدایی مذهب از حقوق فردی؛^(۷)

۸- تفویض قدرت قانونگذاری به پارلمان و رئیس جمهور.^(۸)

۹- تفویض قدرت اجرایی به رئیس جمهور و وزرای او؛^(۹)

۱۰- تفویض قدرت قضا به دادگاههای قانونی و اجرای تصمیمات آن به نام مردم یونان.^(۱۰)

به استثنای موارد یادشده، پارلمان حق بازنگری در مواد قانون اساسی را داراست.

۱-۵: مقام تصمیم‌گیرنده

مقام تصمیم‌گیرنده لزوم بازنگری در قانون اساسی، پارلمان است. طرح بازنگری باید به امضای حداقل ۵۰ تن از نمایندگان رسیده و توسط رأی‌گیری مضاعف (به‌فاصله حداقل یک ماه از یکدیگر) به تصویب دست‌کم $\frac{3}{5}$ تمامی اعضای پارلمان برسد. در قطعنامه مصوبه پارلمان باید به وضوح، موادی که نیاز به بازنگری در آنها احساس می‌شود، تعیین شده باشد.

۲-۵: مقام مبادرت کننده

پس از تصویب قطعنامه تجدیدنظر؛ پارلمانی که متعاقب پارلمان تصمیم‌گیرنده به قدرت خواهد رسید، باید در جلسه افتتاحیه خود روی قطعنامه بازنگری با اکثریت مطلق تمام اعضای خود، مهر تأیید بزند و سپس مواد آن را به رأی‌گیری گذارد.^(۱۱)

بر حسب تأکید قانون اساسی، بازنگری در قانون اساسی قبل از گذشت حداقل پنج

1- Constitution of Greece, Op.Cit. Section 1, "The Form of Government" Article 1, Paragraph 1, P.7.
2- Ibid. Article 2. Paragraph 1, P.7.
3- Ibid. Part 2, "Individual and Social Rights", Article 4, Paragraph 1, P.9.
4- Loc.Cit. Paragraph 4.
5- Ibid. Article 5, Paragraph 1, P.9.
6- Ibid. Paragraph 3, P.10.
7- Ibid. Article 13, Paragraph 1, P.13.
8- Ibid. Part 3, "Organizations and Function of The State", Section 1, Structure of The State, Article 26. Paragraph 1, P.26.
9- Loc.Cit. Paragraph 2.
10- Loc.Cit. Paragraph 3.
11- Standing orders. Op.Cit. Article 119.

تصمیم رئیس جمهور ظرف مدتی که نباید از ۱۵ روز تجاوز کند به تأیید پارلمان برسد.

۷ - تصمیم به انجام همه پرسی^(۳)
با توجه به بازنگری ملحوظ در ماده ۲۴ قانون اساسی در سال ۱۹۸۶ میلادی (۱۳۶۵ شمسی)، اعلام همه پرسی عمومی توسط رئیس جمهور باید همراه با تصویب قبلی پارلمان باشد. بنا بر مفاد این ماده، رئیس جمهور در شرایط ویژه ای می تواند درباره مسائل حاد مالی اعلام همه پرسی نماید.

طرح همه پرسی عمومی باید در مجلس مطرح شود و مورد تصویب نمایندگان قرار گیرد. البته کلیه مسائل و موضوعات را نمی توان به همه پرسی واگذار کرد. آیین نامه داخلی مجلس یونان موارد همه پرسی عمومی را محدود به موارد زیر ساخته و برای هر کدام اکثریت خاصی از آرای مثبت را مدنظر قرار می دهد:

۱-۷: مسائل مهم ملی

بیانیه همه پرسی در مورد مسائل مهم ملی نیازمند آرای مثبت اکثریت مطلق

1- Constitution of Greece, Op.Cit. Article 110, Paragraph 6, p.79

2- Standing Orders, Op.Cit. Article 117, Constitution of Greece, Op.Cit."Powers and Liability From the Acts of the President", Article 48, pp. 36-7.

3- A). Constitution of Greece, Op.Cit. Article 44, P. 35.

Bi). The Hellenic Parliament, Op.Cit. P.45.

C) The Standing Orders, Op.Cit. Articles 115 and 116.

سال تمام از بازنگری قبلی میسر نیست.^(۱)

۶ - اعلام وضعیت اضطراری^(۲)

از دیگر حقوق مفوضه به پارلمان یونان، تصمیم گیری روی طرح کابینه مبنی بر اعلام وضعیت فوق العاده در تمام یا بخشی از کشور است. تنها بر اساس قبول طرح دولت توسط پارلمان، اعلام وضعیت فوق العاده، تأسیس دادگاههای ویژه و تعلیق بعضی از مواد ضامن حقوق مدنی ملحوظ در قانون اساسی ممکن است. با وجود این، به منظور جلوگیری از سوء استفاده از این قدرت، محدودیتهایی به شرح زیر برای اعلام وضعیت اضطراری صورت گرفته است:

الف: وقوع جنگ؛

ب: خطرات برون مرزی و یا تهدید فوری علیه امنیت ملی؛

ج: آشوبهای مسلحانه با هدف سرنگونی حکومت دموکراتیک.

مدت اعتبار قوانین و معیارهایی که برای

وضعیت اضطراری توسط پارلمان اتخاذ

می شود، نمی تواند در وهله اول بیش از

۱۵ روز باشد و در صورتی که اوضاع و

احوال به گونه ای باشد که پارلمان نتواند

جلسات خود را به منظور اتخاذ چنین

تصمیمی تشکیل دهد، اعلام وضعیت

اضطراری توسط فرمان رئیس جمهور

صورت می پذیرد، اما به محض رفع

معاذورت و تشکیل جلسات پارلمان و یا

تشکیل پارلمان جدید، ضروری است

دوره ریاست جمهوری در یونان پنج سال است، اما چنانچه رئیس جمهور برای مدتی بیش از سی روز از ادای وظایف خود ناتوان شود، مجلس با اکثریت $\frac{2}{3}$ نسبت به لزوم انتخاب رئیس جمهور جدید رأی خواهد داد.

۹- دخالت پارلمان در تشکیل حکومت^(۱)

در قانون اساسی ۱۹۷۵ یونان - برای نخستین بار - به طور ضمنی به مسأله «بیان اعتماد» اشاره شده و در بازنگری قانون اساسی سالهای ۸۶-۱۹۸۵ یونان این مسأله همچنان دست نخورده باقی ماند. بر حسب مواد قانون اساسی شکل حکومت یونان جمهوری پارلمانی است و رهبر حزبی که اکثریت مطلق را در پارلمان به دست آورده است به عنوان نخست وزیر انتخاب خواهد شد. در صورتی که حزب صاحب اکثریت به طور رسمی فاقد رهبری مشخص باشد و یا رهبر آن به عضویت در مجلس انتخاب نشده باشد، نخست وزیر پس از تعیین رهبر توسط گروههای پارلمانی انتخاب می شود. در صورتی که اکثریت مطلق کرسیهای

پارلمان است. طرح اولیه قطعنامه در این گونه موارد باید توسط کابینه به مجلس تسلیم شود.

۷-۲: لوایحی که در صدد تدوین مقررات مهم اجتماعی باشند

به غیر از لوایح مالی، سایر لوایح مهم می توانند بنا به درخواست $\frac{1}{5}$ از اعضای مجلس به عنوان لایحه مهم مطرح و پس از حصول به آرای مثبت $\frac{3}{5}$ از کل اعضای مجلس به همه پرسی عمومی نهاده شود. در این صورت اعلام همه پرسی توسط فرمانی از جانب رئیس جمهور و به همراه تأیید رئیس مجلس صورت خواهد گرفت.

۸- انتخاب رئیس جمهور^(۱)

یک ماه قبل از ختم دوره ریاست جمهوری رئیس جمهور، نشست ویژه ای در پارلمان بنا به درخواست رئیس مجلس برای انتخاب رئیس جمهور جدید برگزار می شود و رئیس جمهور با آرای مخفی نمایندگان انتخاب می شود. حد نصاب آرا برای انتخاب رئیس جمهور توسط پارلمان، اکثریت $\frac{2}{3}$ است که در صورت عدم حصول به این اکثریت رأی گیری مجددی در پارلمان با فاصله زمانی حداقل ۵ روز با رأی گیری نخست به عمل می آید.

چنانچه در این مرحله هم اکثریت مورد نظر حاصل نیامد، قانون اساسی اکثریتهای دیگری نظیر $\frac{3}{5}$ ، $\frac{1}{4}$ و اکثریت نسبی را پیشنهاد می کند تا از بروز ناثباتی در حکومت جلوگیری کند.

1- A). The Constitution of Greece, Op.Cit.
B). Standing Orders, Op.Cit. Articles 140 and 151.
C). The Hellenic Parliament, Op.Cit. P.47
2- A). The Constitution of Greece, Op.Cit.
"Powers and Liability from the Acts of President",
Article 37, 38, PP. 31-2 and "Relation between
Parliament and the Government", Article 84.
B). The Hellenic Parliament, PP.57-8.
Op.Cit. P. 48.
C). Standing Orders, Op.Cit. Articles 141-143.

۱۰ - نظارت و مهار عملکرد دولت^(۱)
پارلمان در مجموع ناظر بر عملکرد دولت است و به طرق مختلف بعد نظارتی خود را اعمال می‌کند که در ادامه به مهمترین شیوه‌های این مسأله اشاره می‌شود:

۱-۱۰: ابزار اصلی

پاسخ دولت به عرایض: شخصیت‌های حقیقی و حقوقی می‌توانند عریضه‌های خود را توسط یکی از اعضای پارلمان و یا مستقیماً به رئیس مجلس تسلیم سازند. در این صورت وزرای مرتبط موظفند که به دادخواست‌ها در ظرف مدت معین پاسخ گویند.

درخواست تسلیم مدارک: نمایندگان مجلس می‌توانند به صورت مکتوب از وزرا درخواست نمایند تا مدارک مربوط به مسائل مرتبط با منافع عامه را در اختیار مجلس بگذارند. وزرا موظفند مدارک مورد درخواست را به پارلمان تسلیم کنند و یا دلایل عدم توان خود را به اطلاع پارلمان برسانند.

سؤال: اعضای پارلمان می‌توانند درباره هر مسأله‌ای از وزرا به طور کتبی سؤال نمایند. در این صورت، وزرای ذی ربط موظف به پاسخ کتبی می‌باشند. چنانچه وزیر مربوط نتواند پاسخ لازم را ارائه دهد و

مجلس توسط حزبی خاص احراز نشده باشد، رئیس جمهور رهبر حزب یا یک گروه پارلمانی که حایز بالاترین اکثریت نسبی در مجلس را باشد، به عنوان نخست‌وزیر منصوب می‌کند.

وزرای منصوب شده توسط نخست‌وزیر باید از مجلس رأی اعتماد بگیرند. شیوه عمل بدین صورت است که ظرف مدت ۱۵ روز پس از مراسم سوگند، کابینه برای رأی اعتماد به مجلس معرفی می‌شود. در غیر این صورت دولت در هر زمان دیگر مخیر و محق است از پارلمان درخواست رأی اعتماد بنماید و چنانچه پارلمان به دولت رأی اعتماد ندهد، دولت ساقط می‌گردد.

شیوه دیگر سقوط دولت توسط پارلمان، پذیرش پیشنهاد توییح توسط اقلیت و تبدیل پیشنهاد مزبور به درخواست رأی اعتماد و عدم حصول دولت به اکتساب آرای اکثریت است. در چنین صورتی دولت ساقط خواهد شد. در صورت اخیر، پیشنهاد نیازمند آرای اکثریت مطلق کل اعضا می‌باشد، در صورتی که پیشنهاد رأی اعتماد توسط اکثریت مطلق اعضای حاضر - که در هر حال نباید کمتر از $\frac{2}{3}$ کل اعضای پارلمان باشد - مورد قبول قرار می‌گیرد. این شیوه باعث شده است تا اقلیت مجلس نتواند در کار دولت اکثریت کارشکنی کند.

1- A). The Constitution of Greece, Op.Cit.

"Organization and Function of Parliament".

Articles 68-70, PP. 47-48.

B). The Standing Orders, Op.Cit. Articles 41a, 124-129.

C). The Hellenic Parliament, Op.Cit. P.49.

مهلت پیش‌بینی شده برای پاسخ نیز متقاضی گردد، در آن صورت سؤال مزبور با قید اولویت در دستور کار روزانه مجلس گنجانیده خواهد شد.

سؤالات جاری: پس از آخرین بازنگری در نظامنامه داخلی مجلس یونان مقرر گردید که جمعه هر هفته پیشنهادهای مرتبط با مسائل جاری مملکتی که توسط رؤسای گروه‌های پارلمانی ارائه می‌شوند، به بحث و مذاکره گذاشته شوند.

استیضاح: استیضاح یکی از قدرتمندترین ابزاری است که پارلمانها برای نظارت بر کار دولت دارا می‌باشند. تحت شرایط خاصی ممکن است استنکاف دولت از پاسخ به سؤالات و یا عدم ارائه مدارک منجر به استیضاح گردد. استیضاح غالباً شفاهی است.

استیضاح جاری: استیضاح جاری همانند سؤالات جاری مرتبط با مسائل فراروی حکومت است، گزیده‌ای از این گونه مسائل هر سه‌شنبه توسط رؤسای گروه‌های پارلمانی به بحث گذارده می‌شوند و سپس در اجتماعی متشکل از کلیه رؤسای پارلمانی دنبال می‌شود.

۲ - ۱۰: ابزار معین نظارتی

نوع دوم از عملکرد نظارتی پارلمان یونان، اصطلاحاً تحت عنوان نظارت معین خوانده می‌شود که توسط کمیته‌های دائم و کمیته‌های فرعی منشعب از کمیته‌های دائم صورت می‌پذیرد.

در این نوع از نظارت، اعضای کمیته‌ها

می‌توانند از اعضای کابینه و معاونین آنها، رؤسای دوایر دولتی برای ارائه نظر و یا ارائه اطلاعاتی که در قلمرو صلاحیت آنهاست، دعوت به عمل آورند. البته چنین نظارتی نامحدود نیست و بعضی از مقولات از جمله مسائل مرتبط با امنیت ملی و سیاست خارجی از این دایره خارج است.

۳ - ۱۰: نهادهای پارلمانی

نوع سوم مهار و نظارت بر عملکرد دولت از طریق تشکیل نهادهای پارلمانی است.

مهمترین این نهادها عبارتند از:

کمیته‌های تحقیق و تفحص: همان گونه که در تشکیلات سازمانی پارلمانی یونان اشاره شد، پارلمان می‌تواند نسبت به تشکیل کمیته‌های تحقیق و تفحص از میان اعضای خود مبادرت نماید. پیشنهاد تشکیل چنین کمیته‌هایی باید مورد حمایت حداقل $\frac{1}{5}$ اعضای مجلس باشد و بتواند اکثریت مطلق آرای $\frac{2}{5}$ از اعضای پارلمان را به دست آورد که البته در مورد کمیته‌های تحقیق در باب سیاست خارجی و دفاع ملی احراز اکثریت مطلق ضروری است. نحوه ترکیب اعضای کمیته‌های تحقیق و تفحص تناسبی است از قدرت احزاب حاضر در پارلمان که نظامنامه داخلی مجلس جزئیات آن را روشن ساخته است.

در پیشنهادهای مربوط به تشکیل کمیته‌های تجسس و تحقیق باید هدف به صراحت و روشنی معین باشد. کمیته‌های تجسسی در حوزه قلمرو مورد تحقیق خود دارای اختیارات گسترده و فراوانی هستند،

اسناد مزبور پس از بررسیهای دقیق در کمیته ویژه‌ای که به همین منظور تشکیل می‌شود به تصویب پارلمان می‌رسد.

۱۲ - اختیارات شبه قضایی پارلمان

پارلمان یونان علاوه بر اختیاراتی که ذکر آن به اجمال گذشت از اختیارات شبه قضایی نیز برخوردار است که به بعضی از آنها اشاره می‌کنیم:

اعلام جرم علیه رئیس جمهور و وزرا:
طرح اعلام جرم علیه رئیس جمهور و وزرا پس از حمایت حداقل $\frac{1}{3}$ اعضای پارلمان می‌تواند مورد بحث قرار گیرد و در صورتی ممکن است تبدیل به مصوبه پارلمان شود که $\frac{2}{3}$ اعضای پارلمان به آن رأی مثبت دهند^(۱). اعلام جرم علیه رئیس جمهور تنها در صورت نقض آشکار قانون اساسی و خیانت به وطن ممکن است^(۲).

در صورت پذیرش اعلام جرم علیه رئیس جمهور، وزرا، معاونان وزرا و صاحب منصبانی که در سالهای قبل متصدی امور دولتی بوده‌اند، مسأله به «دادگاه عالی ویژه» ارجاع می‌شود.

ریاست دادگاه عالی ویژه با رئیس دیوان

این گونه کمیته‌ها پس از اتمام تفحص و ارائه گزارش نهایی، به خودی خود منحل می‌گردند.

بحثهای قبل از دستور: وجود ترتیباتی که از آن به عنوان مباحثات قبل از دستور یاد می‌شود عبارت است از نطقهایی توسط وزرا و رؤسای گروههای پارلمانی؛ چنین نطقهایی غالباً در جلساتی که انعقاد آن توسط نخست‌وزیر از پارلمان خواسته می‌شود، صورت می‌پذیرد. بیشتر این نطقها معطوف به مسائل ملی و مضامین عام‌المنفعه است.

بر حسب مواد اصلاح شده نظامنامه فعلی، در مواقع نادر، نمایندگان نیز می‌توانند به نطق پیش از دستور مبادرت نمایند.

۱۱ - اختیارات مالی پارلمان^(۱)

لزوم تصویب بودجه دولتی توسط پارلمان، تصویب بیانیه‌های مالی و تأیید اسناد مربوط به تفریغ بودجه، تصویب برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی از جمله مکانیزمهایی محسوبند که به پارلمان قدرت نظارت بر دولت را اعطا می‌کنند.

تصویب بودجه مهمترین اختیار مالی پارلمان محسوب می‌شود. لایحه بودجه باید توسط وزیر دارایی و حداقل یک ماه قبل از شروع سال مالی به مجلس تقدیم شود و به تصویب پارلمان برسد و اسناد تفریغ بودجه باید یک سال پس از ختم هر سال مالی برای بررسی به پارلمان ارائه شود.

1- A). The Constitution of Greece, Op.Cit. "Tax and Fiscal Administration", Article 79, Paragraphs 1-4, PP. 55-6.

B). The Standing Orders, Op.Cit. Articles 120-123.

C). The Hellenic Parliament P.52.

2- The Constitution of Greece, Op.Cit. "Special Liabilities of the President of the Republic", Article 49, Paragraph 2, P. 38.

3- Loc.Cit. Paragraph 1.

موارد استثنایی انحلال پارلمان قبل از انقضای مدت آن ممکن است. برخی از این موارد عبارت است از:

- استعفای متوالی دو کابینه و یا عدم توفیق در جلب رأی اعتماد پارلمان؛

- احراز عدم امکان تشکیل کابینه‌ای که بتواند رأی اعتماد مجلس را جلب کند؛

- عدم حصول به آرای لازم برای انتخاب رئیس جمهور در سه دوره اول.

در هر سه مورد فوق رئیس جمهور می‌تواند دستور انحلال پارلمان را صادر کند. چنین دستوری باید به امضای

نخست‌وزیر نیز برسد. در موارد اول و سوم چنانچه نخست‌وزیر از امضای فرمان انحلال پارلمان استنکاف ورزد، رأی رئیس جمهور می‌تواند به تنهایی کافی باشد.

قانون اساسی به منظور جلوگیری از انحلال بی‌رویه پارلمان، محدودیتهایی را

اعمال نموده است که از آن جمله می‌توان به عدم امکان انحلال پارلمانی که به دنبال

انحلال پارلمان قبلی انتخاب شده است، قبل از انقضای یک سال اشاره کرد. تنها

استثنای این محدودیت احراز عدم امکان تشکیل کابینه مورد اعتماد مجلس و عدم

توفیق پارلمان در انتخاب رئیس جمهور است.^(۴)

عالی یونان است و متشکل از ۱۲ قاضی است. این عده از بین قضات دیوان عالی، رؤسای دادگاهها و رؤسای دادگاه استیناف توسط رئیس مجلس و در جلسه عمومی برگزیده می‌شوند. تعقیب، بازپرسی و به تبع آن، طی سایر مراحل قانونی علیه رئیس جمهور، وزراء، معاونین وزراء و صاحب‌منصبان دولتی تنها در صورتی ممکن است که متکی به قطعنامه پارلمانی باشد. به علاوه پارلمان تنها مرجعی است که قدرت تعلیق مراحل قضایی در این خصوص را داراست.^(۱)

سلب مصونیت از اعضای پارلمان:

سلب مصونیت از اعضای پارلمان نیز تنها توسط قطعنامه‌ای که در مجلس به تصویب برسد ممکن و میسر است. پس از تصمیم به سلب مصونیت، دادگاه استیناف، موظف به بررسی قضیه می‌گردد.

اختیار عفو زندانیان سیاسی: از دیگر

اختیارات شبه قضایی پارلمان می‌توان به عفو زندانیان سیاسی اشاره کرد. در این صورت قانون مقرر می‌دارد که پیشنهاد عفو تنها پس از تصویب $\frac{3}{5}$ از کل اعضای پارلمان به اجرا درآید.^(۲)

۱۳ - انحلال پارلمان^(۳)

علی‌الاصول دوره حیات پارلمان هر چهار سال یکبار تجدید می‌شود. با وجود این، در ماده ۴۱ قانون اساسی ترتیباتی وجود دارد که ناظر بر انحلال زودرس پارلمان می‌باشد. بر اساس این ماده تنها در

1- Loc. cit. Paragraphs 2-4.

2- Ibid. "Duties and Rights of Members of Parliament", Article 61, Paragraph 2. P. 44.

3- The Constitution of Greece. Op.Cit. Article 41. P.33.

4- The Hellenic Parliament, P.41, Passim.

۱۴ - خدمات پارلمانی

نظارت بر کلیه خدمات پارلمانی از جمله وظایف رئیس مجلس است. وی در اعمال نظارت خود از وجود شخصیتی تحت عنوان دبیر کل بهره می جوید. پارلمان برای ارائه بهینه خدمات خود از وجود ریاست جمعی (هیأت رئیسه) های مختلف بهره مند است. سه بخش عمده خدمات در پارلمان یونان عبارت است از: خدمات امور پارلمانی، خدمات اداری و خدمات علمی.

۱-۱۴: خدمات داخلی پارلمانی

چهار هیأت در این بخش وجود دارند که تنظیم و ارائه خدمات زیر به آنها محول شده است:

هیأت قانونگذاری: این جمع وظیفه جمع آوری، نشر و توزیع اسناد پارلمانی مرتبط با امر قانونگذاری را دارا می باشد و مضافاً از تمام راههای ممکن، به امر تقنین کمک می کند.

این هیأت شامل بخش اسناد نیز می باشد که وظیفه توزیع اسناد منتشره توسط پارلمان یا مرتبط به پارلمان را برای استفاده عموم عهده دار است.

هیأت نظارت پارلمانی: وظیفه دریافت، چاپ و توزیع اسناد مربوط به عملکرد نظارتی پارلمان بر عهده این هیأت است. به عبارت دیگر می توان گفت این هیأت وظایف پشتیبانی اجرایی و اداری مربوط به نظارت پارلمانی را عهده دار می باشد.

هیأت خدمات تندنویسی: این هیأت موظف به ثبت تمام مطالب ذکر شده و وقایع هر اجلاس پارلمانی است. هیأت انتشار خلاصه مذاکرات: وظیفه جمع آوری مذاکرات پارلمانی و نظارت بر چاپ و تصویب آنها توسط پارلمان بر عهده این هیأت است.

۲-۱۴: خدمات اداری

دو هیأت در بخش خدمات اداری وجود دارد: هیأت اداری و هیأت خدمات تکنیکی. هیأت خدمات اداری: این بخش عهده دار انجام نیازمندیهای تکمیلی برای انجام خدمات مطلوب توسط پارلمان است. وظیفه انجام امور اداری مورد نیاز اعضای پارلمان و نظارت بر عملکرد کارمندان پارلمان از جمله وظایف این بخش است.

هیأت خدمات تکنیکی: این هیأت وظیفه مطالعه، آماده سازی، اجرا و نظارت بر تمام کارهای مورد نیاز پارلمان را بر عهده دارد. وظایف این هیأت در بعضی موارد با وظایف هیأت خدمات اداری پارلمان مشابه است و ارتباط تنگاتنگی بین این دو واحد وجود دارد.

۳-۱۴: خدمات علمی

نیاز پارلمان به وجود علمای متخصص و صاحب نظر در حوزه های خاص، به تشکیل نهادی تحت عنوان خدمات علمی انجامیده است. اهمیت این نهاد را می توان از اختصاص ماده ای از قانون اساسی و نظامنامه داخلی مجلس یونان به تشکیل این

نهاد مشاهده کرد.

ساخته است.

وجود منابع غنی و ارزشمندی از نسخ خطی که بنا بر اهمیت و قدمت خود بیانگر تاریخ مکتوب فکری و فلسفی یونان محسوب می‌شوند و وجود بخشی که به جمع‌آوری کتب نادر و کمیاب مبادرت نموده است به کتابخانه اهمیت ویژه‌ای اعطاء کرده است.

۴-۱۴: سایر خدمات

علاوه بر خدماتی که ذکر آن گذشت باید به چند نهاد دیگر خدماتی پارلمان یونان نیز اشاره کرد. این نهادها عبارتند از:

هیأت روابط عمومی و بین‌المللی: این هیأت وظیفه تحقق حضور نمایندگان پارلمان یونان در سازمانها و کنفرانسهای بین‌المللی و تسهیل روابط با پارلمانهای سایر کشورها را عهده‌دار است. روابط عمومی پارلمان و همچنین ارتباط با نهادهای دولتی نیز از جمله وظایف این هیأت است.

هیأت خدمات مالی: این هیأت عهده‌دار تنظیم بودجه پارلمان، تخصیص بهینه و پرداخت حقوق و صورت‌حسابهای پارلمانی می‌باشد. علاوه بر موارد فوق مشاور حقوقی امور اداری، دستیار ویژه رئیس پارلمان، دفتر برنامه‌ریزی برای امور غیرمترقبه، مشاورین ویژه و همکاران علمی پارلمان همگی تحت نظر مستقیم رئیس مجلس فعالیت می‌کنند.

دفتر پنج نفره معاون رئیس مجلس و دفاتر احزاب مختلف سیاسی از جمله دیگر

نهاد خدمات علمی خود متشکل از سه بخش می‌باشد که تحت نظارت شورای علمی قرار دارند. این شورا موظف به تسلیم گزارش به طور مستقیم به رئیس مجلس می‌باشد. سه بخش عمده بخش خدمات علمی عبارتند از:

هیأت مطالعاتی: این هیأت کار خود را از سال ۱۹۸۸ میلادی آغاز کرد. وظیفه اصلی این هیأت ارائه کمکهای تخصصی و فنی مربوط به لوایح و طرحهای فراروی پارلمان، تقبل انجام مطالعه طرحهای تحقیقاتی، تقبل نمایندگی پارلمان در کنفرانسها و نشستهای مجامع بین‌المللی و ایجاد پایگاهی برای داده‌های اطلاعاتی و ارائه آن به نمایندگان است.

هیأت آمایش داده‌های الکترونیکی: این بخش از پارلمان یونان یکی از مجهزترین پایگاههای کامپیوتری در یونان است که در سال ۱۹۸۸ میلادی تأسیس و دایره خدمات آن با سرعت بسیاری رو به افزایش است.

کتابخانه: کتابخانه مجلس یونان یکی از قدیمیترین کتابخانه‌های مجالس دنیاست که قدمت تأسیس آن به سال ۱۸۴۵ میلادی بازمی‌گردد. غنای کمی و کیفی این کتابخانه از لحاظ کتب و میکروفیش در کنار تهیه آرشیو روزانه و ادواری از مقالات مندرج در مجلات معتبر از مباحث مربوط به کشاورزی گرفته تا تفاسیر معاهدات پیچیده بین‌المللی، کتابخانه را از اهمیت به سزایی برای ملت یونان و نمایندگان آنها برخوردار

۴۶/۹ درصد، پان هلنیک با ۱۲۳ کرسی، معادل ۳۸/۶ درصد و ائتلاف چپ با ۱۹ کرسی معادل ۱۰/۳ درصد در پارلمان حضور یافتند.^(۶)

□ □ □

تشکیلات خدماتی درون پارلمان محسوب می‌شوند.^(۱)

۱۵- احزاب سیاسی و پارلمان

از جمله احزاب سیاسی مهم در پارلمان یونان می‌توان به جنبش سوسیالیستی پان‌هلنیک،^(۲) دمکراسی نو (نئودمکراتها)^(۳) و حزب کمونیست^(۴) یونان اشاره کرد.

نسبت حضور احزاب در پارلمان یونان در دوره فعلی و در دوره قبل به صورتی است که نئودمکراتها در مرتبه اول، پان‌هلنیک‌ها در مرتبه دوم و ائتلاف چپ در مرحله بعدی قرار دارد. احزاب صاحب اکثریت در پارلمان یونان در چند دوره را مرور می‌کنیم:

با پیروزی نئودمکراتها در انتخابات نوامبر ۱۹۷۴، مردم از طریق همه‌پرسی به قانون اساسی جدید رأی مثبت دادند. در انتخابات پارلمانی ۱۹۷۷، نئودمکراتها مجدداً اکثریت را حائز شدند. در اکتبر ۱۹۸۱، حزب سوسیالیست به رهبری «پاپاندرو» توانست ۱۷۲ کرسی از ۳۰۰ کرسی پارلمانی و یا به عبارت دیگر ۴۸ درصد از کل آرا را به خود اختصاص دهد. در سال ۱۹۸۴-۵، حزب سوسیالیست با کسب ۴۱/۶ درصد آرا در مقابل، نئودمکراتها با ۳۸/۱ درصد و حزب کمونیست با ۱۷/۶ درصد به پیروزی رسید.^(۵) در انتخابات ۸ آوریل ۱۹۹۰ حزب نئودمکراتها با ۱۵۰ کرسی معادل

1- The Hellenic Parliament, Op.Cit. PP. 57, 59, 60, Passim.

2- Panhellenic Socialist Movement.

3- New Democracy (Nea Dimokratika).

4- Communist Party of Greece.

۵- برای آگاهی از تحولات نیمه دوم دهه ۸۰ در یونان و تقابل بین رئیس‌جمهور و پارلمان رجوع کنید به:

Greece in the 1980's, edited by Richard Clogg, London: (Mac Millan Press Ltd., 1983)

۶- دسترسی به آمار دقیق کسب کرسیهای پارلمانی توسط احزاب مختلف در دوره فعلی تقنینیه در یونان ممکن نشد. برای اطلاعات بیشتر رجوع کنید به:

A) Countries of the World, Vol.1. (Michigan: Gale Research inc. 1989), PP. 593-602, Passim.

B) The Europa World Year Book, Vol.1, 32nded., (Europa Publication Ltd. 1991), PP. 1211-1219, Passim.

C) George Th. Morogordatos, The Emerging Party system in Greece in 1980's, Op.Cit. PP. 70-94, Passim.